מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין ז.

מסורת הש"ס

ורבי יהושע. בפרק הזהב בגבא מציעא (ד' עט:): **ואיבעיא לימא.** הכולה לעשות דקתני לאו בית שמאי ובית הלל דווקא נקט דעל כרחין כב"ה בעי למיעבד אלא אפלוגתא דשאר תנאי בעלמא דבשאר מילי כגון אלו מחלוקות דבית שמאי ובית הלל כלומר כי היכי דפליגי בית שמאי ובית הלל בדברי מחלוקתן: **מכל מקום.** גריינתא (לא) מתרלה וקשיא לנהרדעי דעבוד כתרי חומרי: **הלכה.** כתנא קמא: **ואין מורין כן.** אלא כחנניה דבעי דלעולם: **דסברן אהדדי.** תרי תנאי דפליגי מר מחמיר ומר מיקל וטעמא דחומריה דמר בהאי הוי קולא בדוכתא אחריתי וטעמא דקוליה דמר בהאי הוי חומרא בדוכתא אחריתי מאן דעבד בהנך תרי דוכתי לחומרא מיקרי כשיל דהא חד טעמא הוא דהכא הוי חומרא והכא הוי קולא ואי ההוא טעמא שבירא ליה ליעביד קקוליה וכחומריה: **כגון שדרה וגולגולת.** של מת דאיפליגו בה לענין שמאי לא הוי חסרון אלא כב' חוליות ואם חסרה חוליא אחת עדיין מטמא באהל וגבי עריפה נמי לא הוי חסרון וכשיהה והוי טעמא דבית שמאי חומרא לגבי מת ולבית הלל דאמרי חסרון הוא הוי חומרא לגבי טריפה ומאן דעביד בעריפה כבית הלל וכבית שמאי במת הוי כשיל דהא חסרון ודהכא לא הוי חסרון: **שדרה והגולגולת.** גבי טומאת אהל בשמת תנן כמה חסרון בשדרה ולא יהיה מטמא באהל בית שמאי אומרים שתי חוליות ובית הילל אומרים אחת, וחלוקתם דבית שמאי סברי לא מיית עד (דמשתלמו) [דאשתלם] מיניה תרי חוליות. ובית הילל סברי כשתנטל חוליא אחת מיית ובאלו הוחזה ראשו. ואם נחמיר בבית הילל לחשבו מת ולטמא במגע מת ולכשמות לגמרי [אינו] מטמא באהל שכבר חסר כדי שינטל מן החי וימות. ואם כשנטלה ממנו חוליא אחת אינו מת אלא חי הוא [כב"ש] אינו מטמא במגע. אבל לטמרי במגע בבית הילל ובאהל בבית שמאי לא איפשר, דהא העיקר דסמכא דתרוייהו עליה כדי שינטל מן החי וימות ואי איפשר (להילל) [לומר]כ: בשעה אחת לבית שמאי חי לבית הלל מת. וכיון שנינו בטרפה נמי זה הכלל כל שאין במינו היה טריפה, אמר שמואל וכן לטריפה. ושנינו במשנתינו אדם אינו מטמא עד שתצא נפשו אפי' נוסס וכו', הוחזו ראשיהם אע"פ שפסרסין טמאין כזנב הלטאה שהפרכסה. ומי שנינלה ממנו חוליא אחת לבית הילל כאילו הוחזו ראשיהן. יחיב רב יוסף ויקאמר, הא דת"ר כיצד בנגון שדרה וגולגולת. מסמע דוכן לעריפה אחרוייהו קאי ואם תאמר מאי קאמרי ג"ה כדי שינטל מן החי וימות לב"ש נמי מיית בשיעורא דידהו ועוד מאי קמ"ל רב יהודה דאמר וכן לעריפה לענין גולגולת כיון דמיית בה וי"ל דרגילות הוא למות על ידי נטילה בחסרון מועט מעל ידי רקיבה וחולי וא"ת ובאלו טרפות (חולין ד' מב:) דפריך והאיכא בסג"ר ושב שמעתתא והסמ"ך הוי חסרון בשדרה ואמאי לא פריך נמי מגולגולת וי"ל דחסרון גולגולת דטריפה היינו משום דסוף הקרום של מוח ליפסק והוי בכלל י"ח טריפות אבל שדרה לא הוי משום דסוף החוט ליפסק דאפילו למטה מפרסות דליכא טרפות בפסיקת החוט אייני:

[1] ומיהו כמה כמי אדם שינטל הרבה מעלם גולגלתם ולא מיקב הקרום וחיו וי"ל דחסרון הגולגולת הוי עם קרום העליון ואע"ג דאיכא למ"ד דבגמרא בבב"ג בנקיבת קרום העליון טריפה היינו משום דסוף התחתון ליפסק אבל באדם אין סופו ליפסק לפי שהוא קשה וחזק באדם יותר מבהמה ולכן צריך חסרון העליון אבל למ"ד עד דאיקביב תתאה אדם ובהמה שוים דכין באדם כין בבהמה כי נפסק העליון עם הקרום סוף התחתון ליפסק:

ונהג בו ב' עישורים. מפרש בירושלמי שעישר על תנאי ומצלו ונתנו לענייס: **בקעה מבאן ובקעה מבאן מיבעיא.** ולא משמע ליה לאתא לאשמועינן דאפ"ה בעי צורת הפתח אלא אתי לאשמועינן דסגי בצורת הפתח: **אם היה מבוי בלא לרחבה אינו צריך בו'.** פירש רש"י דנפרלה רחבה כנגדו אייני דאל"כ מאי אשמועינן דלאשמועינן דאין רחבה אוסרת על המבוי לא איצטריך דרחבה ליה כה דיורין דאמרינן דאמר ב' (ד' כד:) גבי רחבה דהוה בפוס דהרא מאן דאיר משום דליה בה דיורין והלכתא כרבינא לקולא

הגה"ה

אפילו מאן דאסר אינה לעיבר דאיירי ברחבה שכל אחד היה מלקו מבורר בה ברחבה ואיכא למיתם שמא כל אחד יכנס בחלקו כדאמר בסמוך (ג). ע"כ: דבעי לעיבר אין צריך כלום אפילו לא עירבו אבל אבר דאיר בה דיורין אסור עד שיעבר דאבר גדאה ושזה מבפנים אינו נידון משום אחי ופתח ובכלה לאמצע רחבה אייני

ועוד דאין צריך כלום משמע דקאי אאיסור פילוס דאייני בה לכך דבנפרלה כנגדו אייני והא דנקט רחבה ולא נקט אבר משום דבעי לעיבר אין צריך כלום אפילו לא עירבו אבל אבר דאיר בה דיורין אסור עד שיעבר דאבר גדאה ושזה מבפנים אינו נידון משום אחי ופתח ובכלה לאמצע רחבה אייני

ולא חשיב ליה כמפולש משום דציאתו מן המבוי יש מקום לנעות לכאן ולכאן ולא אתי למיפרי מפולש:

דאי

[1] ורבי יהושע היא [2] דלא משגח בבת קול ואיבעית אימא הכי קאמר כל היכא דמשכחת תרי תנאי ותרי אמוראי דפליגי אהדדי כעין מחלוקת ב"ש וב"ה לא ליעבד כי קוליה דמר וכי קוליה דמר ולא כחומריה דמר וכי חומריה דמר אלא או כי קוליה דמר וכחומריה עביד או כקוליה דמר וכחומריה עביד מ"מ קשיא אמר ר"נ בר יצחק כוליה כרב עבדוה דאמר רב הונא אמר רב הלכה ואין מורין כן ולרב אדא בר אהבה אמר רב דאמר הלכה ומורין כן מאי איכא למימר אמר רב שיזבי כי לא עבדינן כחומרי דבי תרי היכא דסתרי אהדדי כגון שדרה וגולגולת דתנן [3] השדרה והגולגולת שחסרו וכמה חסרון בשדרה בש"א שתי חוליות וב"ה אומרים [4] חוליא אחת ובגולגולת בש"א כמלא מקדח וב"ה אומרים [5] כדי שינטל מן החי וימות ואמר רב יהודה אמר שמואל [6] וכן לענין טריפה אבל היכא דלא סתרי אהדדי עבדינן והיכא דסתרי אהדדי לא עבדינן מתיב רב משרשיא [7] מעשה ברבי עקיבא שליקט אתרוג באחד בשבט ונהג בו ב' עישורין אחד כדברי ב"ש ואחד כדברי ב"ה [8] ר' עקיבא גמריה איסתפיק ליה ולא ידע אי בית הלל בחד בשבט אמור אי בחמיסר בשבט אמור ועבד הכא לחומרא והכא לחומרא: יתיב רב יוסף קמיה דרב הונא ויתיב ואמר אמר רב יהודה אמר רב [9] מחלוקת בסרטיא מכאן וסרטיא מכאן ופלטיא מכאן ופלטיא מכאן אבל סרטיא מכאן ובקעה מכאן או בקעה מכאן ובקעה מכאן עושה צורת הפתח מכאן ולחי וקורה מכאן השתא סרטיא מכאן ובקעה מכאן עושה לו צורת הפתח מכאן ולחי וקורה מכאן בקעה מכאן ובקעה מכאן מיבעיא הכי קאמר [10] סרטיא מכאן ובקעה מכאן נעשה בבקעה מכאן ובקעה מכאן ומסיים בה משמיה דרב יהודה אם היה מבוי כלה לרחבה א"צ כלום אמר ליה אביי לרב יוסף [11] הא דרב יהודה דשמואל היא

כגון שדרה וגולגולת. מסמע דוכן לעריפה אחרוייהו קאי ואם תאמר מאי קאמרי ג"ה כדי שינטל מן החי וימות לב"ש נמי מיית בשיעורא דידהו ועוד מאי קמ"ל רב יהודה דאמר וכן לעריפה לענין גולגולת כיון דמיית בה וי"ל דרגילות הוא למות על ידי נטילה בחסרון מועט מעל ידי רקיבה וחולי וא"ת ובאלו טרפות (חולין ד' מב:) דפריך והאיכא בסג"ר ושב שמעתתא והסמ"ך הוי חסרון בשדרה ואמאי לא פריך נמי מגולגולת וי"ל דחסרון גולגולת דטריפה היינו משום דסוף הקרום של מוח ליפסק והוי בכלל י"ח טריפות אבל שדרה לא הוי משום דסוף החוט ליפסק דאפילו למטה מפרסות דליכא טרפות בפסיקת החוט אייני:

[1] ומיהו כמה כמי אדם שינטל הרבה מעלם גולגלתם ולא מיקב הקרום וחיו וי"ל דחסרון הגולגולת הוי עם קרום העליון ואע"ג דאיכא למ"ד דבגמרא בבב"ג בנקיבת קרום העליון טריפה היינו משום דסוף התחתון ליפסק אבל באדם אין סופו ליפסק לפי שהוא קשה וחזק באדם יותר מבהמה ולכן צריך חסרון העליון אבל למ"ד עד דאיקביב תתאה אדם ובהמה שוים דכין באדם כין בבהמה כי נפסק העליון עם הקרום סוף התחתון ליפסק:

ונהג בו ב' עישורים. מפרש בירושלמי שעישר על תנאי ומצלו ונתנו לענייס: **בקעה מבאן ובקעה מבאן מיבעיא.** ולא משמע ליה לאתא לאשמועינן דאפ"ה בעי צורת הפתח אלא אתי לאשמועינן דסגי בצורת הפתח: **אם היה מבוי בלא לרחבה אינו צריך בו'.** פירש רש"י דנפרלה רחבה כנגדו אייני דאל"כ מאי אשמועינן דלאשמועינן דאין רחבה אוסרת על המבוי לא איצטריך דרחבה ליה כה דיורין דאמרינן דאמר ב' (ד' כד:) גבי רחבה דהוה בפוס דהרא מאן דאיר משום דליה בה דיורין והלכתא כרבינא לקולא

הגה"ה

אפילו מאן דאסר אינה לעיבר דאיירי ברחבה שכל אחד היה מלקו מבורר בה ברחבה ואיכא למיתם שמא כל אחד יכנס בחלקו כדאמר בסמוך (ג). ע"כ: דבעי לעיבר אין צריך כלום אפילו לא עירבו אבל אבר דאיר בה דיורין אסור עד שיעבר דאבר גדאה ושזה מבפנים אינו נידון משום אחי ופתח ובכלה לאמצע רחבה אייני

ועוד דאין צריך כלום משמע דקאי אאיסור פילוס דאייני בה לכך דבנפרלה כנגדו אייני והא דנקט רחבה ולא נקט אבר משום דבעי לעיבר אין צריך כלום אפילו לא עירבו אבל אבר דאיר בה דיורין אסור עד שיעבר דאבר גדאה ושזה מבפנים אינו נידון משום אחי ופתח ובכלה לאמצע רחבה אייני

ולא חשיב ליה כמפולש משום דציאתו מן המבוי יש מקום לנעות לכאן ולכאן ולא אתי למיפרי מפולש:

דאי

[1] ורבי יהושע היא [2] דלא משגח בבת קול ואיבעית אימא הכי קאמר כל היכא דמשכחת תרי תנאי ותרי אמוראי דפליגי אהדדי כעין מחלוקת ב"ש וב"ה לא ליעבד כי קוליה דמר וכי קוליה דמר ולא כחומריה דמר וכי חומריה דמר אלא או כי קוליה דמר וכחומריה עביד או כקוליה דמר וכחומריה עביד מ"מ קשיא אמר ר"נ בר יצחק כוליה כרב עבדוה דאמר רב הונא אמר רב הלכה ואין מורין כן ולרב אדא בר אהבה אמר רב דאמר הלכה ומורין כן מאי איכא למימר אמר רב שיזבי כי לא עבדינן כחומרי דבי תרי היכא דסתרי אהדדי כגון שדרה וגולגולת דתנן [3] השדרה והגולגולת שחסרו וכמה חסרון בשדרה בש"א שתי חוליות וב"ה אומרים [4] חוליא אחת ובגולגולת בש"א כמלא מקדח וב"ה אומרים [5] כדי שינטל מן החי וימות ואמר רב יהודה אמר שמואל [6] וכן לענין טריפה אבל היכא דלא סתרי אהדדי עבדינן והיכא דסתרי אהדדי לא עבדינן מתיב רב משרשיא [7] מעשה ברבי עקיבא שליקט אתרוג באחד בשבט ונהג בו ב' עישורין אחד כדברי ב"ש ואחד כדברי ב"ה [8] ר' עקיבא גמריה איסתפיק ליה ולא ידע אי בית הלל בחד בשבט אמור אי בחמיסר בשבט אמור ועבד הכא לחומרא והכא לחומרא: יתיב רב יוסף קמיה דרב הונא ויתיב ואמר אמר רב יהודה אמר רב [9] מחלוקת בסרטיא מכאן וסרטיא מכאן ופלטיא מכאן ופלטיא מכאן אבל סרטיא מכאן ובקעה מכאן או בקעה מכאן ובקעה מכאן עושה צורת הפתח מכאן ולחי וקורה מכאן השתא סרטיא מכאן ובקעה מכאן עושה לו צורת הפתח מכאן ולחי וקורה מכאן בקעה מכאן ובקעה מכאן מיבעיא הכי קאמר [10] סרטיא מכאן ובקעה מכאן נעשה בבקעה מכאן ובקעה מכאן ומסיים בה משמיה דרב יהודה אם היה מבוי כלה לרחבה א"צ כלום אמר ליה אביי לרב יוסף [11] הא דרב יהודה דשמואל היא

ורבי יהושע. בפרק הזהב בגבא מציעא (ד' עט:): **ואיבעיא לימא.** הכולה לעשות דקתני לאו בית שמאי ובית הלל דווקא נקט דעל כרחין כב"ה בעי למיעבד אלא אפלוגתא דשאר תנאי בעלמא דבשאר מילי כגון אלו מחלוקות דבית שמאי ובית הלל כלומר כי היכי דפליגי בית שמאי ובית הלל בדברי מחלוקתן: **מכל מקום.** גריינתא (לא) מתרלה וקשיא לנהרדעי דעבוד כתרי חומרי: **הלכה.** כתנא קמא: **ואין מורין כן.** אלא כחנניה דבעי דלעולם: **דסברן אהדדי.** תרי תנאי דפליגי מר מחמיר ומר מיקל וטעמא דחומריה דמר בהאי הוי קולא בדוכתא אחריתי וטעמא דקוליה דמר בהאי הוי חומרא בדוכתא אחריתי מאן דעבד בהנך תרי דוכתי לחומרא מיקרי כשיל דהא חד טעמא הוא דהכא הוי חומרא והכא הוי קולא ואי ההוא טעמא שבירא ליה ליעביד קקוליה וכחומריה: **כגון שדרה וגולגולת.** של מת דאיפליגו בה לענין שמאי לא הוי חסרון אלא כב' חוליות ואם חסרה חוליא אחת עדיין מטמא באהל וגבי עריפה נמי לא הוי חסרון וכשיהה והוי טעמא דבית שמאי חומרא לגבי מת ולבית הלל דאמרי חסרון הוא הוי חומרא לגבי טריפה ומאן דעביד בעריפה כבית הלל וכבית שמאי במת הוי כשיל דהא חסרון ודהכא לא הוי חסרון: **שדרה והגולגולת.** גבי טומאת אהל בשמת תנן כמה חסרון בשדרה ולא יהיה מטמא באהל בית שמאי אומרים שתי חוליות ובית הלל אומרים אחת, וחלוקתם דבית שמאי סברי לא מיית עד (דמשתלמו) [דאשתלם] מיניה תרי חוליות. ובית הלל סברי כשתנטל חוליא אחת מיית ובאלו הוחזה ראשו. ואם נחמיר בבית הלל לחשבו מת ולטמא במגע מת ולכשמות לגמרי [אינו] מטמא באהל שכבר חסר כדי שינטל מן החי וימות. ואם כשנטלה ממנו חוליא אחת אינו מת אלא חי הוא [כב"ש] אינו מטמא במגע. אבל לטמרי במגע בבית הלל ובאהל בבית שמאי לא איפשר, דהא העיקר דסמכא דתרוייהו עליה כדי שינטל מן החי וימות ואי איפשר (להילל) [לומר]כ: בשעה אחת לבית שמאי חי לבית הלל מת. וכיון שנינו בטרפה נמי זה הכלל כל שאין במינו היה טריפה, אמר שמואל וכן לטריפה. ושנינו במשנתינו אדם אינו מטמא עד שתצא נפשו אפי' נוסס וכו', הוחזו ראשיהם אע"פ שפסרסין טמאין כזנב הלטאה שהפרכסה. ומי שנינלה ממנו חוליא אחת לבית הלל כאילו הוחזו ראשיהן. יחיב רב יוסף ויקאמר, הא דת"ר כיצד בנגון שדרה וגולגולת. מסמע דוכן לעריפה אחרוייהו קאי ואם תאמר מאי קאמרי ג"ה כדי שינטל מן החי וימות לב"ש נמי מיית בשיעורא דידהו ועוד מאי קמ"ל רב יהודה דאמר וכן לעריפה לענין גולגולת כיון דמיית בה וי"ל דרגילות הוא למות על ידי נטילה בחסרון מועט מעל ידי רקיבה וחולי וא"ת ובאלו טרפות (חולין ד' מב:) דפריך והאיכא בסג"ר ושב שמעתתא והסמ"ך הוי חסרון בשדרה ואמאי לא פריך נמי מגולגולת וי"ל דחסרון גולגולת דטריפה היינו משום דסוף הקרום של מוח ליפסק והוי בכלל י"ח טריפות אבל שדרה לא הוי משום דסוף החוט ליפסק דאפילו למטה מפרסות דליכא טרפות בפסיקת החוט אייני:

[1] ומיהו כמה כמי אדם שינטל הרבה מעלם גולגלתם ולא מיקב הקרום וחיו וי"ל דחסרון הגולגולת הוי עם קרום העליון ואע"ג דאיכא למ"ד דבגמרא בבב"ג בנקיבת קרום העליון טריפה היינו משום דסוף התחתון ליפסק אבל באדם אין סופו ליפסק לפי שהוא קשה וחזק באדם יותר מבהמה ולכן צריך חסרון העליון אבל למ"ד עד דאיקביב תתאה אדם ובהמה שוים דכין באדם כין בבהמה כי נפסק העליון עם הקרום סוף התחתון ליפסק:

ונהג בו ב' עישורים. מפרש בירושלמי שעישר על תנאי ומצלו ונתנו לענייס: **בקעה מבאן ובקעה מבאן מיבעיא.** ולא משמע ליה לאתא לאשמועינן דאפ"ה בעי צורת הפתח אלא אתי לאשמועינן דסגי בצורת הפתח: **אם היה מבוי בלא לרחבה אינו צריך בו'.** פירש רש"י דנפרלה רחבה כנגדו אייני דאל"כ מאי אשמועינן דלאשמועינן דאין רחבה אוסרת על המבוי לא איצטריך דרחבה ליה כה דיורין דאמרינן דאמר ב' (ד' כד:) גבי רחבה דהוה בפוס דהרא מאן דאיר משום דליה בה דיורין והלכתא כרבינא לקולא

הגה"ה

אפילו מאן דאסר אינה לעיבר דאיירי ברחבה שכל אחד היה מלקו מבורר בה ברחבה ואיכא למיתם שמא כל אחד יכנס בחלקו כדאמר בסמוך (ג). ע"כ: דבעי לעיבר אין צריך כלום אפילו לא עירבו אבל אבר דאיר בה דיורין אסור עד שיעבר דאבר גדאה ושזה מבפנים אינו נידון משום אחי ופתח ובכלה לאמצע רחבה אייני

ועוד דאין צריך כלום משמע דקאי אאיסור פילוס דאייני בה לכך דבנפרלה כנגדו אייני והא דנקט רחבה ולא נקט אבר משום דבעי לעיבר אין צריך כלום אפילו לא עירבו אבל אבר דאיר בה דיורין אסור עד שיעבר דאבר גדאה ושזה מבפנים אינו נידון משום אחי ופתח ובכלה לאמצע רחבה אייני

ולא חשיב ליה כמפולש משום דציאתו מן המבוי יש מקום לנעות לכאן ולכאן ולא אתי למיפרי מפולש:

דאי

דאי. הא דסיימת משמיה דרב יהודה ולא פירש לך ממאן גמרה כדמפרש בריש המי פיומא ע"כ משמואל רבינא גמרה: **כמלאו**

מערבין, ואוקימנא במבואות המפולשות לרה"ר, מחלוקת תנא קמא וחנניה בסרטיא או פלטיא מיכן. אבל סרטיא מיכן ובקעה מיכן עושה צורת הפתח מיכן ולחי או קורה מיכן. **ומסיים בה** משמיה **דרב יהודי אם היה מבוי (כוליה) [כלה] לרחבה** אינו צריך כלום, פי' רחבה זו יש בה בתים ודיורין והיא מפולשת לרה"ר. אמר ליה אביי לרב יוסף הא דרב יהודי

מסורת הש"ס

(ל) [ברכות נב. פסחים קיד. יומא יד. כ"מ עו: חולין מד.], (כ) כ"מ לאמר אין מגביהין בגת, (ג) חולין מב: מהלכות פ"ב מ"ג בכורים ל:, (ד) כ"ה יד. יומא טו. [ותוספתא שביעית סוף פ"ב], (ה) [כ"ה יד:], (ו) [דף לז:], (ז) [כ"ה כ:], (ח) [סס], (ט) [פסחים עד:], (י) ת"י כ"ה, (כ) [ועי' תוס' ניטין ט: ד"ה ומקר ותוס' חולין מב: ד"ה ואמר ותוס' כ"ק נא. ד"ה נעבוד ותוס' בכורות לז. ד"ה כדי].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומפיס וכו' הד"א עם ד"ה אין נרוך וכו': (ב) בא"ד כדאמרינן בפרק שני. נ"ב רש דף כה ועי"ש בפרש"י דף כד ע"ב: (ג) תוס' ד"ה אם היה וכו' הנ"ב שמא כל אחד יבבנה בחלקו כדאמר בפמוך. נ"ב פירוש דקאמר בגמרא דיתיר דיאמרן דמיעלן וכמו לה כתי כו' לומר בחיטי' דלמא עבדי בה דיורין ואמרי אהדדי הייט דקאמר דקמן ומתן דאמר זמנין דהוי בה דיורין ואמי לטלטולי:

גליון הש"ם

גמ' אמר לי' אבי לר"י הא דר"י דשמואל הא. לקמן דף סה ע"ב יומא יח ע"א מגוכו' דף יב ע"ב:

מוסף רש"י

השדרה והגולגולת. בגימן מטמאין באהל ואפר עלמות אין מטמאין בגין לא רוב מנין לא רובע הקב, ואם חסרו שדרה (ובכורות לז:). וכמה חסרון בשדרה. אלא בעמא באהל אמנם כמה כשעורה. ובגולגולת אמה וכזב מגיעו ורוב בגייעו מגן באהלות (פ"ב מ"ה) דמטמאין באהל ואע"פ שאין עליהן בשר (חולין מב:). וכן לענין טריפה. לב"ש לא הוי עריפה בבגיר משתי חוליות ולב"ה בחוליא אחת מיעורפא (שם). שליקט אתרוג. פירות אילן אתרוג (ר"ה יד:). באחד בשבט. ובנה שביה הנכנסת לשביעית היום (יבמות מז:). ונהג בו שני עישורין. מעשר שני בב"ש דאמרי ע"ז בשבט ר"ה לאילנות ואמרי שביה היא. ומעשר עני בב"ה דאמרי באחד בשבט ר"ה לאילנות, ושביעית היא (שם). גמריה איסתפיק ליה. בב"ה נעבד לחומרא (ר"ה יד:).

רב ניסים גאון

ובגולגולת בית שמאי אומרים כמלא מקדח. במשנה שנו באיזה מקדח אמרו בקטן שלרופאים דברי ר' מאיר. וחכמים אומרים בגדול של לשכה. בפר' ב' דאהלות ובית הלל אומרים כדי שינטל מן החי וימות. תמצא פירוש שלו במסכת בכורות בפרק על אלו מומין שוחטין את הבכור. יתיב רב חסדא ומיבעיא ליה כדי שינטל מן החי כמה. אמר רב חלילאם בר אבדימי הכי אמר שמואל בסלע. מעשה בר' עקיבה שליקט אתרוג באחד בשבט ונהג בו ב' עישורין כו'. ובגמ' דבני מערבא נרסי מה עשה קרא שם למעשר שני ופראו ונתנו לעני, ועל זו הדרך ישיג בקשתו לרוחתא דמילתא. שדנה לעשות לפנים משורת הדין כדי להנצל מן הספק מכה נפשך. לפי שקרא עליו שם מעשר שני. ואחר כך פראו ונתנו לעניים. והניח הכסף שמור אצלו עד שיאכלנו בירושלם לפנים מן החומה. לפי מה שפרט בו הכתוב ונתתה[ו] הכסף בכל אשר תאוה נפשך. שאם יהיו בית הלל הם שאמרו באחד בשבט ראש השנה לאילן, זה המעשר שהפרישי מעשר עני הוא

---

[6] דנרי רבינו המפורסם ונראה לר"ל כגון שדרה שינטל המנה חוליא כלא לא שנעקר אלא ממנה וחלי חוליא בהיה טריפה (עי' חולין נ"ב) דקתרי אהדדי אבל תרי תיתרי כו'. [7] נראה דל"ל ולא אפשר מלל ליתר בשעה אחת הוא כמי כב"ש וגם הוא כמת כב"ה.

מ א ב מי' פ"ב מהל' טומאת מת הלכה ח סמנ עשין רלא:

מא ג מי' פ"ו מהלכות שחיטה הלכה כ ה סמנ עשין סב עוסה"מ יו"ד סי' ל' סעיף ב וסי' נד סעיף ד:

מב ד ה מי' פי"ו מהל' שבת הלכה ג י (ע"ש בכ"מ וכמ"מ) סמנ עשין דהכנן מ עוסה"מ פ"ח סי' שסד סעיף א:

רבינו חננאל

ופרקינן הא דעבוד דלת בהאי מבוי עקום כרב עבוד. דאע"ג דאמר רב הלכה כתנא קמא [הא] אמר אין מורין כן, אלא כב"ה ואליבא דחנניה דאמר עושה דלת. ולרב אדא בר אהבה דאמר הלכה ומורין כן, פריק רב שיזבי, כי לא עבדינן כתרי חומרי כגון שדרה ונעקרה צלע מעיקרא טריפה, דסתרי אהדדי. דחיסרון בשדרה [6] חוליא רצלע בהדה ונעקרה צלע בלא חוליא, אבל תרי חומרי דלא סתרי אהדדי עבדינן. וכבר פירשנו שמועה זו בפרק אילו טריפות בהאי תנן כמה חיסרון בשדרה כדי שינטל מן החי וימות. ולעניין טריפה תנן זה הכלל כל שאין כמוה היה טריפה. וכיון שאתה עושה חוליא אחת טריפה. ולעניין טומאה [אם חסר] חוליא אחת [אתה] מטמא באהל דהן סותרין זה את זה. פי' [אחר] תרי חומרי דסתרי אהדדי, כגון שדרה וגולגולת דתנן בתרוייהו כדי שינטל מן החי וימות. גבי טומאה תנן כמה חסרון בשדרה ולא יהיה מטמא באהל בית שמאי אומרים שתי חוליות ובית הילל אומרים אחת, וחלוקתם דבית שמאי סברי לא מיית עד (דמשתלמו) [דאשתלם] מיניה תרי חוליות. ובית הילל סברי כשתנטל חוליא אחת מיית ובאלו הוחזה ראשו. ואם נחמיר בבית הילל לחשבו מת ולטמא במגע מת ולכשמות לגמרי [אינו] מטמא באהל שכבר חסר כדי שינטל מן החי וימות. ואם כשנטלה ממנו חוליא אחת אינו מת אלא חי הוא [כב"ש] אינו מטמא במגע. אבל לטמרי במגע בבית הילל ובאהל בבית שמאי לא איפשר, דהא העיקר דסמכא דתרוייהו עליה כדי שינטל מן החי וימות ואי איפשר (להילל) [לומר]כ: בשעה אחת לבית שמאי חי לבית הלל מת. וכיון שנינו בטרפה נמי זה הכלל כל שאין במינו היה טריפה, אמר שמואל וכן לטריפה. ושנינו במשנתינו אדם אינו מטמא עד שתצא נפשו אפי' נוסס וכו', הוחזו ראשיהם אע"פ שפסרסין טמאין כזנב הלטאה שהפרכסה. ומי שנינלה ממנו חוליא אחת לבית הילל כאילו הוחזו ראשיהן. יחיב רב יוסף ויקאמר, הא דת"ר כיצד

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com